

Knyga, įprasminusi žymaus kraštiečio rašytinį palikimą

Knygos „Kunigo Česlovo Kavaliausko rašytinis palikimas“ autorė dr. Jurgita Fedorinienė, akordeono mokytoja Ona Kupčiūnienė ir leidinį išsijęs Adolfas Talačka iš Pervalkų.

Dainiaus VAREIKOS nuotr.

„Įstabiausia gyvenimo tiesa yra tai, kad nelieta Didžio Žmogaus, o jo dvasia, jo mintys ir siekiai plevena virš mūsų, ir toliau taurindami mūsų pačių mintis bei poelgius. Būtent dvasios didingumas yra gyvenimo įprasminimo ir civilizacijos pasiekimų pagrindas“. Tokiais žodžiais Šventojo Rašto vertėjo, kunigo, poeto, teologo Česlovo Kavaliausko (1923–1997) misiją apibūdino jo sūnėnas, akademikas Antanas Buračas. Šias gilias ir prasmingas akademiko mintis citavo vyriausioji bibliotekininkė Lijana Markevičienė, pradėdama Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje organizuotą dr. Jurgitos Fedorinienės monografijos „Kunigo Česlovo Kavaliausko rašytinis palikimas“ pristatymą.

Knyga, įprasminusi žymaus kraštiečio rašytinį palikimą

Sigitas KANIŠAUSKAS

(Atkelta iš 1 p.)

Šiomet minint iš Pumpėnų kilusio žymaus teologo 100-ąsias gimimo metines, pasirodė pataisytas ir papildytas knygos leidimas. Liepos mėnesį knyga jau buvo pristatyta Pumpėnuose surengtos konferencijos metu. Tą pačią dieną miestelio centre, Ažuolyno a., buvo atidengtas vilniečio skulptoriaus Jono Gensevičiaus sukurtas Č. Kavaliausko paminklas.

Prieš suteikdama žodį knygos autorei, L. Markevičienė susirinkusiesiems priminė, kad Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos rankraštyne žymaus dvasininko dalis rašytinio palikimo atsirado šviesaus atminimo bibliotekininkės, kultūros puoselėtojos Vitalijos Kazilionytės pastangomis.

Dr. J. Fedorinienė pasidžiaugė, kad atvykusi į Mariaus Katiliškio viešąją biblioteką jaučiasi kaip namuose. Panevėžyje gimusi kultūros istorikė augo Pasvalyje. Knygos autorė taip pat yra psichoterapijos specialistė, domisi krizių įveika, egzistencine psichoterapija.

Lygumų kraštas nesvetimas kartu su knygos autore iš Kaišiadorių atvykusiai buvusiai J. Fedorinienės muzikos mokytojai Onai Kupčiūnienėi. Jos šaknys – Pušaloto miestelyje.

Akordeono mokytoja dovanojo susirinkusiesiems pasvaliečiams keletą populiarių muzikinių kūrinių.

Knygos autorė pažintį su kunigu Č. Kavaliausku įvardino kaip vieną didžiausių gyvenimo dovanų. Tai įvyko daugiau nei prieš tris dešimtmečius, Atgimimo laikais, Kaišiadorių kurijoje klausantis kunigo paskaitos. Tuomet išgirsti jo cituojami Šventojo Rašto žodžiai, anot J. Fedorinienės, nubrėžė tolesnį gyvenimo kelią. Būdama studentė ji vykdavo pas teologą į Žaslius. Viešnia pasakojo apie Č. Kavaliausko domėjimąsi ne tik teologija, bet ir fizika, chemija astronomija, matematika, filosofija. Kunigas minėtų mokslo žinių sėmėsi Norilsko lageryje kartu kalėdamas su žymiais mokslininkais. Tad nereikia stebėtis, kad mirties valandą Č. Kavaliausko kambaryje ant spintelės šalia Šventojo Rašto buvo padėta teorinės fizikos mokslininko Valterio Mišelio knyga.

Per paskutinius ketverius teologo gyvenimo metus su juo dažnai bendravusi J. Fedorinienė patyrė, kad Č. Kavaliauskas buvo labai jautrus svečiui. Kunigas buvo ne tik teologas, bet ir Naujojo Testamento vertėjas iš senosios graikų kalbos. Šį titanišką darbą kunigas pradėjo 1967 m. balandžio mėnesį ir baigė po ketverių metų, 1971-aisiais. Teologo rašytinio palikimo tyrinėtoja sakė, kad Č. Kavaliauskas į lietuvių kalbą

Savo mintimis apie Česlovo Kavaliausko dvasinį ir rašytinį palikimą pasidalino Pasvalio bažnyčios klebonas, dekanas Henrikas Kalpokas.

yra išvertęs ir Senąjį Testamentą, tiesa, ne visas knygas. Deja, vertimas iki mūsų dienų neišliko. Kaip vieną svarbiausių kunigo nuveiktų darbų viešnia įvardino „Trumpą teologijos žodyną“, kuris pasirodė dar jam gyvam esant, 1992-aisiais.

Dr. J. Fedorinienės knyga „Kunigo Česlovo Kavaliausko rašytinis palikimas“, apimanti 350 puslapių, nėra iš tų, kurių prisėdus galima perskaityti vienu ypu. Gilinantis į kai kuriuos leidinio skyrius reikalingas Šventojo Rašto, krikščionybės istorijos išmanymas. Pavyzdžiui, norint suprasti dvasininko plėtotą „netiesinės“ teologijos sampratą. Autorė pasidžiaugė, kad skaitytojas knygoje ras ir Č. Kavaliausko rankraštį „Bendrasis įvadas į Šventąjį Raštą“. Jį išsaugojo Č. Kavaliausko bičiulis, kunigas Juozas Dobravolskas. Knygoje taip pat publikuojama dalis autorės teologijos krypties disertacijos, svarbiausi išlikę Č. Kavaliausko rankraščiai, kunigo versti tekstai, fotografijose įamžintos gyvenimo akimirkos.

Dr. J. Fedorinienė susirinkusiesiems pasakojo ne tik žinomus, bet ir mažiau girdėtus genialaus dvasinin-

ko gyvenimo faktus. Č. Kavaliauskas laisvai kalbėjo 6–7 kalbomis, o tekstus galėjo skaityti dvigubai daugiau kalbų. Jis susirašinėjo su žymiais mokslininkais, teologais. Tarp jų ir su būsimu popiežiumi Benediktu XVI – kardinolu Jozefu Ratzingeriu (1927–2022). Anot knygos autorės, kunigas turėjo genialią fotografinę atmintį.

Č. Kavaliauskas buvo kuklus ir labai paprastas. Kartą pas dvasininką atėję senyvo amžiaus sutuoktiniai pasiskundė, kad stokoja rūbų. „Kunigas atidavė savo sutaną ir liepė moteriai iš jos pasiūti suknelę. Nuo to karto jis nebedėvėjo sutanos“, – daugeliui pirmą kartą girdimą istoriją pasakojo dr. J. Fedorinienė. Kunigas vienam vargetai taip pat atidavė televizorių, kitiems – kitus daiktus. Atsisakė pinigų už Šventojo Rašto vertimą. „Jis dalinosi savo širdimi su visais žmonėmis ir skelbė Dievo žodį“, – kalbėjo knygos autorė.

J. Fedorinienė minėjo, kad Č. Kavaliauskas mėgdavęs kartoti, jog Jėzus Kristus nėra buhalteris ir nuodėmių neskaičiuoja. Tačiau myli žmones ir atleidžia nuodėmes. Kita mėgstama teologo frazė – nėra li-

kimo, yra Dievo valia.

„Dievas nuodėmių gal ir neskaičiuoja, tačiau šį darbą atlieka kunigai“, – šyptelėjo Pasvalio bažnyčios klebonas, dekanas Henrikas Kalpokas, pakviestas pasidalinti mintimis apie teologą. Jam asmeniškai neteko susitikti su Č. Kavaliausku. Seminarijoje, būdamas klierikas, gilinosi į „Trumpą teologijos žodyną“, klausydavosi dvasininko samprotavimų per radijo „Mažosios studijos“ laidas. H. Kalpokui įstrigo paprasti, tačiau gilią prasmę turintys Č. Kavaliausko žodžiai, kad Jėzus Kristus žmones kviečia sekti paskui jį. Kalbėdamas apie svarbiausią Č. Kavaliausko rašytinį palikimą – Naujojo Testamento vertimą – dekanas tvirtino, kad kol kas jis nepralenkta savo gilumu ir minties autentiškumu.

Kunigas Vaclovas Aliulis (1921–2015) Č. Kavaliausku skirtą nekrologą pradėjo tokiais žodžiais: „Pažinojau ir pažįstu Lietuvoje daug gabių kunigų. Tarp jų yra ir talentingų, bet tik vieną laikau genialiu: Česlovą Kavaliauską“.

**Dainiaus VAREIKOS
nuotr.**

Pažintį su kunigu Česlovu Kavaliausku knygos autorė dr. Jurgita Fedorinienė įvardino kaip vieną didžiausių gyvenimo dovanų.